

Homoseksualizam na Kosovu - jos uvek tabu tema

Author: [IWPR Balkans](#)

Homofobija na Kosovu prisiljava homoseksualce da vode dvostruki zivot.

Veton je sasvim opusten medju doteranim mladcima koji posecuju zivopisne barove u Sohou, u Londonu.

Ovaj 27-godisnjak napustio je Kosovo pre deset godina. Dok sedi u baru u Sohou tokom mirnog nedeljnog popodneva kaze da nema nameru da se vrati u nasilno drustvo ispunjeno predrasudama koje bi ga smatralo najgorim kriminalcem.

Za razliku od mnogih Albanaca koji sada zive u Londonu, Veton nije zrtva etnickog sukoba.

Nije ni clan albanskih bandi umesanih u prostituciju za koje londonska policija tvrdi da trenutno dominiraju kriminalnim podzemljem britanske prestonice.

Razlog za cinjenicu da Veton vise voli Soho od Kosova je njegova seksualna orijentacija - on je neskriveni homoseksualac.

"Tamo ne mogu da zivim jer bi moj zivotni stil sa partnerom istog pola okolina smatrala sokantnim i odvratnim. Ovde nas niko ne maltretira", kaze Veton - sto je pseudonim kojim zelimo da sakrijemo njegov pravi identitet na njegov zahtev.

Homoseksualni odnosi, mada ustinu nisu nezakoniti, oduvek su bili na stubu srama i tabu tema na Kosovu. Homoseksualci koji ne zele da budu izopsteni iz ovog strogo konzervativnog drustva ocajnicky se trude da sakriju svoje seksualne odnose od okoline.

Aktivisti za prava homoseksualaca kazu da se situacija nije poboljsala uprkos posleratnom prilivu zapadnog novca i uvođenja zapadnih vrednosti u pokrajini. Oni neprestano dobijaju izvestaje o muskarcima koji su bivali premlaceni ili zastrasavani zbog sumnje da su homoseksualci, a komentari prepuni homofobicnih opaski redovno se objavljuju u kosovskoj stampi.

Medjutim, oni tvrde da ovaj problem nije privukao paznju grupa za ljudska prava u pokrajini jer strah od "izopstenja" iz drustva sprecava mnoge homoseksualce da prijave vlastima slucajeve krivicnih dela pocinjenih iz mrznje.

Kosovski ombudsman Marek Novicki izjavio je za IWPR da nije dobio informacije o bilo kakvim napadima te vrste tokom protekle dve godine, ali je dodao da "ima slucajeva koji se obicno ne prijavljuju policiji".

"Mi ovde imamo posla sa veoma tradicionalistickim drustvom... nema apsolutno nikakve tolerancije prema homoseksualcima", kaze Novicki.

Kosovski homoseksualci nalaze se na prelomnoj tacki u svojoj borbi za prihvatanje od strane okoline. S jedne strane, ohrabreni su cinjenicom da je kosovsko drustvo sve izlozenije zapadnim vrednostima i medijima, ali s druge, obeshrabruju ih ocekivanja jednog veoma konzervativnog drustva.

Strucnjaci su pokusali da objasne odbojan stav kosovskog drustva prema homoseksualcima sadrzinom drevnog zakona Leke Dukadjinija, koji je na snazi medju albanskim plemenima jos od 15. veka. Mada se u njemu direktno ne pominju homoseksualci, ipak se akcenat stavlja na musku cast. Do danas, muskarci koji odstupe od svoje tradicionalne uloge muzeva i oceva optuzuju se da su osramotili i naneli ljagu citavoj porodici, ako ne i citavom bratstvu.

"Od muskaraca se ocekuje da se ponasaju kao pravi muskarci – da budu snazni i muzevni", kaze Martin Berisa, predsednik prvog kosovskog udruzenja homoseksualaca i lezbijki "Elysium i Sappho". "Upravo zbog toga kosovska albanska zajednica ne zeli da prihvati nikoga ko se ne ponasa kao muskarac na nacin za koji patrijarhalno drustvo smatra da bi trebalo", kaze Berisa.

Dok se kosovski homoseksualci skrivaju da bi izbegli bes okoline, njihovi protivnici postaju sve drskiji.

Dnevni list "Zeri" nedavno je objavio clanak sa komentarima razlicitih akademika i verskih lidera u kojima se iznose stavovi da je homoseksualnost neprirodna.

Vrhovni kosovski imam Sabri Bajgora pogotovo se zamerio homoseksualcima na Kosovu jer upozorava da je homoseksualnost, prema islamskim zakonima, "bolest koju treba leciti i spreciti."

U clanku se takodje tvrdi da vodeca grupa za ljudska prava na Kosovu, Savet za zastitu ljudskih prava i sloboda, nema jasan stav o ovom pitanju. Portparol ove organizacije Ibrahim Makoli potvrdio je za IWPR da "nemaju definitivni stav" po tom pitanju.

Martin Berisa kaze da je ovakav pristup Saveta za zastitu ljudskih prava i sloboda razocaravajući, i dodaje: "Ako oni, kao aktivisti za ljudska prava, nemaju jasan stav o ovoj stvari, sta onda mozemo da ocekujemo od razlicitih ekstremista ili obicnog sveta?"

Posmatraci kazu da se odnos prema homoseksualcima unutar zajednice kosovskih Albanaca mozda dodatno pogorsao zbog nedavnog sukoba sa Srbijom tokom koga su muzevnost i maco stav smatrani patriotskim vrlinama.

Zabrinjavajuće je to sto neki albanski konzervativci veruju da su se ove vrline ponovo nasle u opasnosti – ali ne od Srba, vec zapadnjaka koji sada zive i rade na Kosovu.

U tekstu objavljenom proslog septembra u dnevnom listu "Epoka E Re" analiziraju se "opasne navike i obrasci ponasanja koje su doneli stranci", a potom se imenuje restoran u blizini Univerziteta u Pristini kao popularno mesto okupljanja homoseksualaca.

Prema savetniku za medije OEBS-ove misije na Kosovu, Viljema Houvena, troje clanova kosovskog udruzenja homoseksualaca i lezbijki pretuceni su neposredno nakon objavljivanja ovog clanka.

Houven, koji je pomogao ovom udruzenju da se registruje na Kosovu, kaze za IWPR da je lokalna policija ismevala i verbalno maltretirala jednu od zrtava koja je pokusala da prijavi slucaj. Nije preduzeta nikakva akcija protiv pocinilaca.

Posto Kosovo nema zakone koji regulisu pitanja krivicnih dela pocinjenih iz niskih pobuda i mrznje u kojima

bi se napravila distinkcija izmedju napada na homoseksualca i obicnog fizickog napada, homoseksualci ne prijavljuju napade iz homofobnih pobuda policiji. Ipak, bez obzira da li ce se takav zakon usvojiti ili ne, drustvo bi prijavu lokalnoj policiji takvog napada istog trenutka protumacilo kao priznanje necije homoseksualnosti sto bi predstavljalo katastrofu za mnoge homoseksualce koji vode opasan dvostruki zivot kao pozrtvovani muzevi, ocevi i sinovi.

Na privatnoj zurci u Pristini, mnogi muskarci rado su prihvatili da pricaju o ovom problemu i odbace na trenutak svoje maske.

Jedan 25-godisnjak sa severa Kosova pricao je o tome kako mora da laze svoje roditelje svaki put kada ga pitaju zasto jos uvek nije nasao devojkicu za zenidbu. Njegov dečko, Amerikanac, dodaje da je njegov partner veoma paranoican iz straha da bi njegova okolina mogla da otkrije njegove seksualne sklonosti.

Muskarac star cetrdeset godina iz Preseva u juznoj Srbiji provodi svaki vikend sa svojim ljubavnikom u Pristini, a prethodno svojoj porodici kaze da ide na poslovni put.

Jedan drugi muskarac, nakon sto poljubio je svog ljubavnika, kaze: "Kada bi ovo uradili u nasoj kancelariji ili bilo gde drugde - to bi predstavljalo cisto samoubistvo."

Tanja Matic je saradnik IWPR-a iz Pristine.

Location: Kosovo

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/homoseksualizam-na-kosovu-jos-uvek-tabu-tema>